

อุบัติภัยจากรถจักรยานยนต์เป็นสิ่งที่ป้องกันได้หากผู้ขับขี่มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องในการใช้อุปกรณ์นิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองแบบ 2 กลุ่ม ทดสอบก่อนและหลังการทดลองแบบอนุกรมเวลา เพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อทัศนคติและพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 15-18 ปี คัดเลือกโดยการสุ่มเจาะจง และแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 45 คนและกลุ่มทดลอง 45 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 เครื่องมือที่ใช้สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.89 และ 0.86 ตามลำดับ สำหรับค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติเท่ากับ 0.76 และแบบสอบถามพฤติกรรมเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติที เป็นอิสระต่อกัน สถิติแมนวิทนีเย์ และสถิติแอนโนว่าแบบวัดผลการทดลองซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติและพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > .05$)

2. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติและพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 4 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > .05$)

ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ คือ เวลาที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีระยะเวลาสั้น และสื่อการเรียนรู้มีจำกัด ดังนั้นการที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของวัยรุ่นจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการใช้สื่อการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความตระหนักต่อผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้มีทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันอุบัติภัยจากรถจักรยานยนต์ที่ถูกต้อง

The severity of motorcycle accidents can be prevented if motorcyclists have a positive attitude and engage in safety equipment using behavior. The purposes of this quasi-experimental, two-group design and pre-post test by time series, were to investigate the effects of participatory learning on attitudes and helmet use behavior among high school students in Kumpawapi district, Udon Thani province. The study sample was aged between 15 and 18 years and was selected by voluntary sampling. There are 45 high school students in each of the control and experimental groups. Data collection was conducted during August to October, 2007. The research instruments were developed by the researcher and consisted of a participatory learning plan and questionnaires. The content validity of the participatory learning plan was examined by 3 experts. The content validity of the questionnaires was examined by 5 experts; the validity index of questionnaire on attitude and behavior were 0.89 and 0.86, respectively; the reliability of questionnaire on attitude and behavior were 0.76 and 0.90, respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics and hypothesis testing using independent-sample t-test, Mann-Whitney U test and repeated one-way ANOVA test.

The results showed that

1. The average score of attitude and helmet use behavior among high school students between experimental group and control group, before and after the experiment was not statistically different. ($p > .05$)
2. The average score of attitude and helmet use behavior among high school students between the different time series, before and 1 week, 4 weeks and 8 weeks after receiving the participatory learning activities, were not statistically different. ($p > .05$)

However the limitations of the study included time constrain to the participatory learning process as well as the learning media. Therefore changing attitudes and helmet use behavior among teenagers should be continuously implemented and various learning techniques used especially the media, which can create awareness for the teenagers. These will hopefully increase the effectiveness of learning and create the positive attitude of helmet use behavior in high school students.